

FÖRSVARSKOTTETS UTLÅTANDE 3/2010 rd

Statsrådets redogörelse om ramar för stats- finanserna 2011—2014

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 april 2010 statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2011—2014 (SRR 2/2010 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten får lämna utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Kari Rimpi, överdirektör Teemu Penttilä och ekonomidirektör Timo Norbäck, försvarsministeriet
- generalmajor Mika Peltonen, Huvudstaben
- generalmajor, kommandant för flygvapnet Jarmo Lindberg, Flygstaben
- överste Kimmo Lehto, Arméstaben
- kommodor Jarmo Pennala, Marinstaben.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ramarna för statsfinansering och försvarsministeriets förvaltningsområde

I beslutet om ramarna för statsfinanserna 2011—2014 föreslår regeringen följande årliga anslag för försvarsministeriets förvaltningsområde: 2 443, 2 429, 2 426 och 2 426 miljoner euro. Utgifterna utanför ramen kommer att ligga kring 320 miljoner euro per år. Försvarsutgifternas andel av bnp beräknas under ramperioden uppgå till 1,4—1,5 procent och av statens totala utgifter snäppet över 5 procent. Utskottet konstaterar att försvarsförvaltningen måste bereda sig på olika alternativa ramnivåer till följd av den ekonomiska kraftgången.

Inom försvarsministeriets förvaltningsområde beaktas riktlinjerna i 2009 års säkerhets- och

försvarspolitiska redogörelse för verksamheten och utvecklingen inom försvarsmakten. Utskottet har behandlat utvecklingen av försvaret ingående i sitt utlåtande om redogörelsen i fråga (FsUU 4/2009 rd). Utrikesutskottet var i sitt betänkande om redogörelsen inne på samma linje som försvarsutskottet.

Under de närmaste åren kommer försvaret i sitt utvecklingsarbete att prioritera luft- och sjöförsvaret och ledningsfunktionen. Med början från 2013 ges utrustningen av de territoriella förbanden inom armén högsta prioritet.

Personalkostnaderna, materielutvecklingen och omkostnaderna ska enligt regeringen hållas i balans. Detta förutsätter att tillväxten av den relativa andelen personal- och fastighetsutgifter stoppas. För att upprätthålla en trovärdig nationell försvarsförmåga används under ramperio-

den för underhåll och utveckling av materiel i snitt ca en tredjedel av försvarsanslagen.

Utskottet påpekar att en ansevärd del av försvarsmaterielen kommer att vara föråldrad i mitten av 2010-talet och det betyder att ungefär en tredjedel av försvarsbudgeten måste avsättas för materielanskaffningar. För försvarsmakten är det viktigt att materielen kan upphandlas nationellt, inte minst med tanke på den militära försörjningstryggheten. Den inhemska andelen bör helst uppgå till minst 50 procent när materielanskaffningar görs framöver.

Ersättande system för infanteriminor

År 2004 startade man ett program för att ersätta infanteriminornas prestanda och det egentliga upphandlingsprogrammet 2009. Enligt experter vill man med upphandlingsprogrammet garantera samma prestanda som med infanteriminor tidigare. Den ersättande kapaciteten avser man uppnå genom att kombinera olika system: syftladdningar, mörkerutrustning och moderna stridsvagnsminor. Upphandlingarna omfattar också ett utkiks-, miniatyrflygplans- och områdesövervakningssystem. För upphandlingen har reserverats 200 miljoner euro fram till 2016. Utskottet ser det som angeläget att programmet för ersättande av infanteriminorna kan genomföras i planerad omfattning.

Reservdelsbristen

Att åtgärda den kumulerade bristen på reservdelar uppges höra till ramperiodens stora utmaningar. Det har visat sig svårt att lösa försvarsmaktens reservdelsproblem, konstaterar utskottet. Frågan har regelmässigt varit framme vid utfrågningarna om budgeten under tidigare år. Försvarsmakten bör kunna åtgärda bristen genom interna administrativa åtgärder. Det är nödvändigt att ta in de anslag som behövs för upphandling av reservdelar för normalt behov i de årliga finansiella ramarna.

Försvarsmakten håller enligt uppgift på att arbeta fram en övergripande plan som tar sikte på att reservdelsbristen ska vara avhjälpd före utgången av 2015. Utskottet kräver att planen föreläggas riksdagen så snart den är färdig.

Produktivhetsprogrammet

Det totala antalet anställda inom förvaltningsområdet beräknas ligga kring 16 070 årsverken 2010. Det huvudsakliga skälet till de senaste årens personalnedskärningar, som främst drabbat försvarsmaktens civila personal, är de personalnedskärningsmål som ställts för försvarsförvaltningen i statens produktivhetsprogram.

Om produktivhetsprogram 1 och 2 genomförs fullt ut innebär det en minskning med över 3 000 årsverken inom försvarsförvaltningen. Utskottet påpekar att produktivhetsmålet för hela statsförvaltningen är 14 445 personer fram till slutet av 2015 och att försvarsförvaltningen ensam får stå för mer än en femtedel av bortfallet.

Storleken och strukturen på försvarsförvaltningens personal är frågor som ska avgöras i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen, de kan inte bestämmas av produktivhetsprogrammet. Redogörelsen gör en viktig markering när den slår fast att försvarsmaktens personal ska ligga kring 15 000 anställda. Om personalen är mindre än så, betyder det att försvarets framtida organisation och därmed också den allmänna värnplikten blir hårt pressade.

För att uppnå målen i produktivhetsprogrammet har försvarsmakten allt mer gått in för att lägga ut verksamheten genom s.k. partnerskapsprogram. Utskottet bedömer att de utvidgade partnerskapsprojekten snarare dikteras av de stränga personalminskningskraven i produktivhetsprogrammet än av de ekonomiska besparingar som produktivhetsprogrammet ursprungligen motiverades med för utskottet.

Det får inte vara ett självändamål för försvarsmakten att skära ner sin egen personal. Reformerna måste genuint sikta på en bättre produktivitet. Det är nödvändigt att försvarsförvaltningen följer principerna för en god arbetsgivare och försöker undvika att säga upp personal.

Beväringsutbildning och repetitionsövningar

Den årliga målsatta numerären i fråga om beväringsutbildning sjunker enligt uppgift från nuvarande 28 000 till 25 000 år 2013. Minskningen beror på att årskullarna blir mindre. Det föreslås att 25 000 reservister ska utbildas vid repeti-

tionsövningar. Utskottet ser det som angeläget att det numerära målet faktiskt nås för att reservisternas kunskaper ska kunna upprätthållas. Utbildningen under repetitionsövningarna kommer att koncentreras på truppformering och ledarutbildning.

Målsättningen är att inom beväringens utbildningen få in ca 40 terrängdygn under beväringstiden. Enligt information till utskottet håller man redan i år av sparskäl på att dra ner antalet terrängdygn till ungefär 30 plus att man tvingas koncentrera övningarna till närövningsområden.

Utskottet understryker att det också i framtiden måste finnas tillräckligt med resurser att avsätta för beväringens utbildningskvaliteten. Om beväringarna inte upplever utbildningen som meningsfull är det svårt att upprätthålla tjänstgöringsmotivationen hos dem och få en kunnig reserv utbildad.

Utlåtande

Försvarsutskottet anför

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 6 maj 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Korkea-aho /cent (delvis)
vordf. Olli Nepponen /saml (delvis ordf.)
medl. Thomas Blomqvist /sv
Pekka Haavisto /gröna
Juha Hakola /saml
Eero Heinäluoma /sd
Hanna-Leena Hemming /saml
Reijo Kallio /sd

Inkeri Kerola /cent
Jaakko Laakso /vänst
Reijo Laitinen /sd
Juha Mieto /cent
Reijo Paajanen /saml
Sari Palm /kd
Eero Reijonen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.

AVVIKANDE MENING

Motivering

Under rådande ekonomiska läge finns det ingen anledning att, som regeringen gjort, införa nya index som höjer försvarsutgifterna. Försvarsutgifterna skulle ha dimensionerats utifrån de enhälliga förslagen från den parlamentariska uppföljningsgrupp under riksdagsledamot Juha Korkeaoja som beredde den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen.

Speciellt problematiskt blir det om försvarsmakten bygger upp sin verksamhet och startar upp nya rustningsprogram utifrån finansiella framtidsloften som sitter illa i det ekonomiska läget. Försvarsutskottet skulle i den satsen tydligt ha sagt ifrån att några nya rustningsprogram

inte ska inledas under antagandet att tilläggsfinansiering finns att tillgå. Om vi nu binder oss till nya långsiktiga upphandlingsprogram, kan det leda till nya reduktioner i försvarsmaktens löpande, nödvändiga utgifter för exempelvis repetitionsövningar, flygtimmar och personella resurser som försvarsberedskapen och utbildningen inte klarar sig utan.

Ståndpunkt

Med hänvisning till det ovanstående föreslår vi

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 6 maj 2010

Reijo Laitinen /sd
Eero Heinäluoma /sd

Reijo Kallio /sd
Jaakko Laakso /vas.